

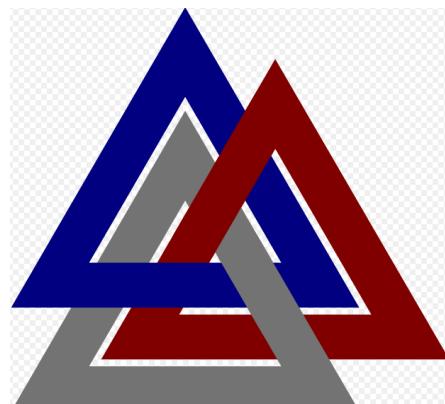
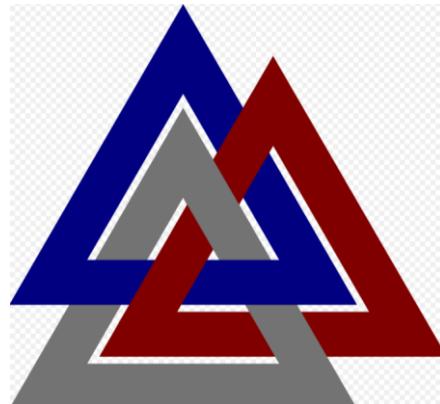
valknut - zo starosever. valr – „zabití bojovníci“ + knut – „uzol“); valknut je moderný názov pre istý druh znamenia v tvare uzla; termín nie je historicky doložený, ale je odvodený z nálezov (možno súvisí s *runovým* Snoldelovým kameňom z východného Zélandu v Dánsku, z 8.st.); vo švédčine a nórčine (jazyk sankthanskors) sa termín valknut používa pre *slučkový štvorec* s pútkom na každom zo svojich rohov; jeho zaoblená forma je v angličtine známa ako „*náruč sv. Jána*“ alebo „*ruký sv. Jána*“ (angl. St John je Arms); valknut je spojený s mytológiou Škandinávcov, je znamením bojovníkov, ktorí zomreli s mečom v ruke a odchádzajú do *Valhaly*; symbol sa skladá z troch prepletených trojuholníkov; z pohľadu mytológie dá sa preložiť niekoľkými spôsobmi: *Hrungnirovo srdce*, *srdce Valy*, *Odinov uzol*, deväť svetov severskej mytológie; tento symbol sa dá nájsť vyrytý na starých severských kameňoch, často pohrebných; rytna pravdepodobne znamenala symbol *posmrtného života*; objavuje sa tiež na škandinávskych obrazových kameňoch v spojení s *Odinom*, napríklad na Tängelgardském kameni v Gotlande zo 7.st.; svojimi deviatimi bodmi pripomína deväť svetov (a deväť osudov) severskej mytológie; objavuje sa na rôznych germánskych predmetoch; je tiež dôležitým symbolom stúpencov viery *Asatrú*; z hľadiska *geometrie* je topologicky zhodný s *Borromejskými kruhmi* a *triquetrami*; pozri *magické symboly*, *križové symboly*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Valknut>

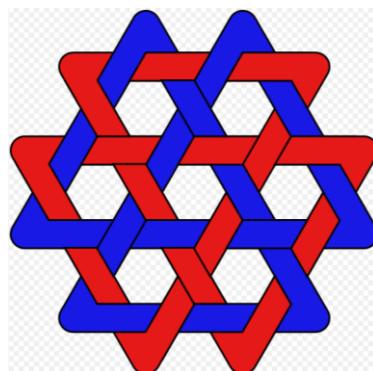
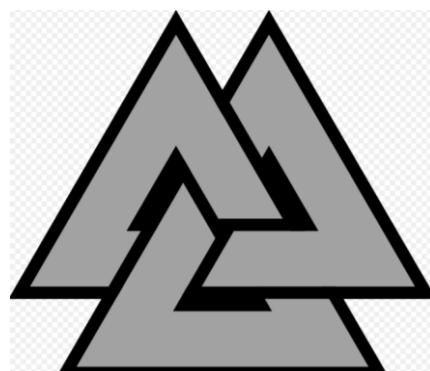
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Valknut>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%81sat%C3%BA> (Asatrú)

<https://en.wikipedia.org/wiki/Hrungnir> (Hrudnir)

Valknut na princípe Borromejských kruhov
Valknut ako reťaz

Valknut ako triquetra
Moderný variant valknutu

Havran s valknutom v zobáku (detail z obetnej scény, kameň Stora Hammars I., ostrov Gotland, 8.-9.st.)

Valkýry – v starej nórčine Valkyrja – „vyberajúca z ranených“; tiež Valkyrie; v *severskej mytológii* panenské démonické bytosti, ktoré rozhodovali o tom, ktorí bojovníci v boji zomrú a ktorí budú žiť; počas boja jazdili na okrídlených koňoch v oblakoch a sledovali boj (pozri *havrania zástava*); polovinu z tých, ktorých vybrali, že padnú, prinášajú k posmrtnému životu do haly ranených, *Valhaly*, kde vládol boh *Odin*; druhá polovina išla po posmrtnnej oblasti *Fólkvangr*, kde vládla bohyňa *Freya*; Valkýry roznašali mŕtvym bojovníkom *medovinu*, tiež boli milenkami hrdinov a ďalších smrteľníkov; niekedy sú popisované ako dcéry kráľovskej rodiny, niekedy sú sprevádzané havranmi a niekedy sú spájané s labuťou alebo koňom v rámci magickej *premeny* (pozri *labutia panna*); podľa všetkého zahynú spolu s inými bohmi, keď Valhala na konci času zanikne v požiari (pozri *súmrak bohov*, *Ragnarök*); v Valkýry vystupujú v Poetickej Edde, Próze Edda, Heimskringla, Njáls sága a písali o nich dvorskí básnici skalds; v *germánskej mytológii* ozbrojené sú pomocnicami Odina a nevlastnými dcérami *Wotana*; vo Wagnerovej hudobnej tetralógii *Prsteň Niebelungov* sú Valkýry tri deti *Wotana* a *Erdy*; spievajú jednu z najznámejších árií v celej opere, „Jazda Valkýr“; ich vodkyňou je *Brünnhilda*; v *slovenskej mytológii* sú porovnávané s baltskými bojovníckymi pannami deives, odvádzajúcimi padlých hrdinov do *Velinasovej* ríše; slovo Velinas má možno spojiť so staro severským valr – „padlí v boji“ a Val-Höll – „Sieň padlých bojovníkov“; v keltskej mytológii je k Valkýram pripodobňovaná bohyňa vojny *Morrigan*; pozri *bennu*, *Brunhilda*, *harpye* (*Wensleydalová*), *Kára*, *Sigrun*, *Sváfa*, *Thrud*; ženské legendárne bytosti, *Snorriho Edda*, A. Rackham, S. Sinding

<https://en.wikipedia.org/wiki/Valkyrie>

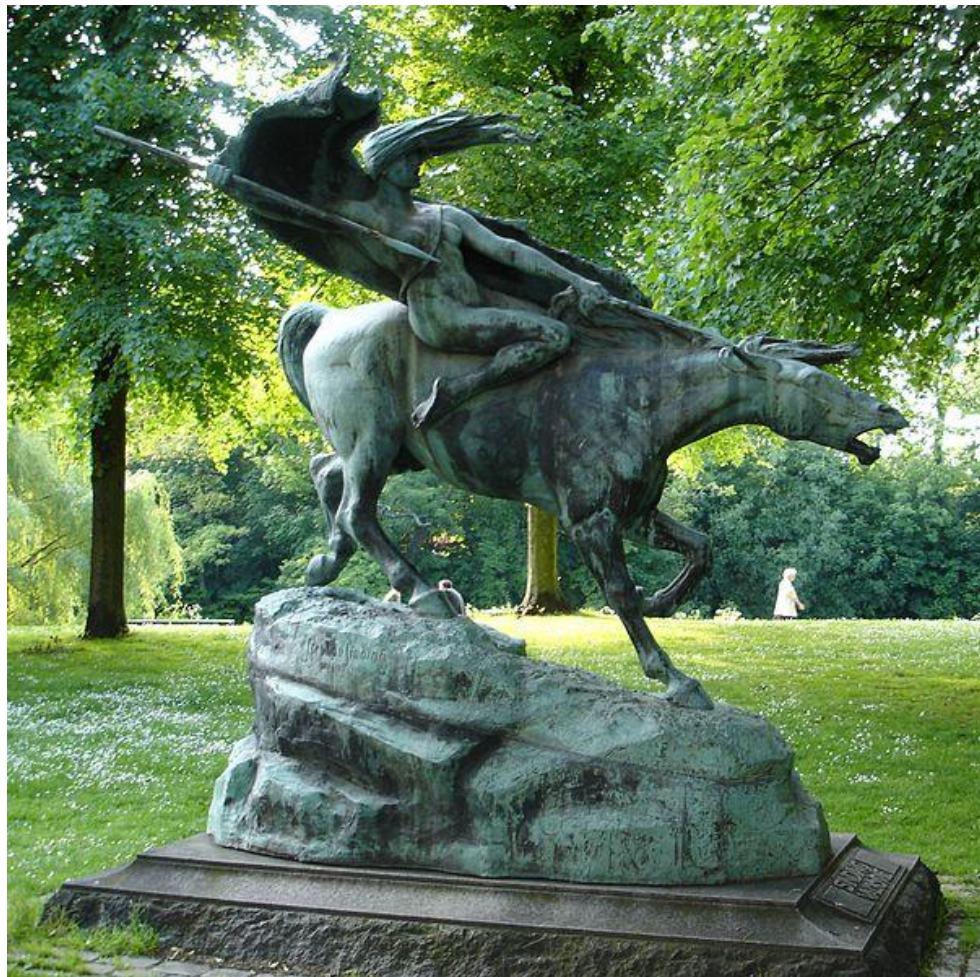
<http://walkurepedia.wikia.com/wiki/Valkyrie>

P. N. Arbo: Valkýra (1864)

E. Doepler: Bojovník Idise (1905)

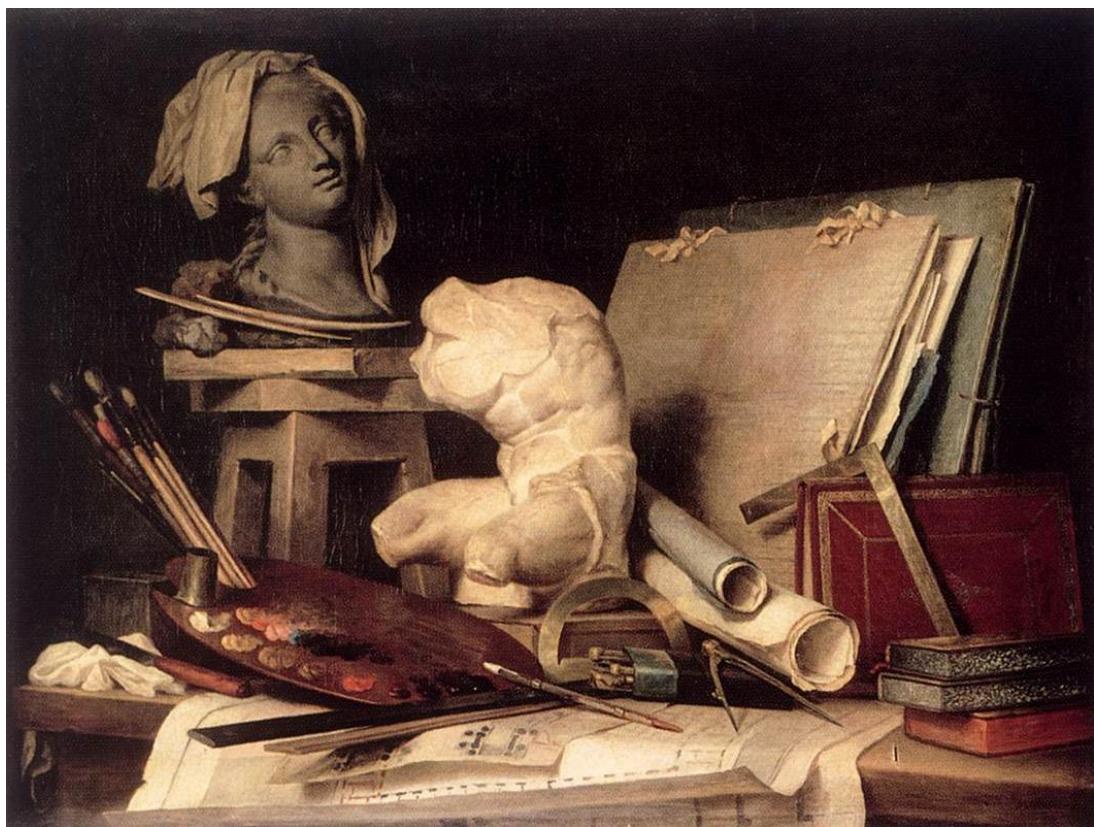
S. Sinding: Valkýra (1910)

Vallayer-Coster Anne - (†1818); francúzska maliarka 18.st.; veľmi skoro vo svojej kariére dosiahla slávu a uznanie a bola prijatý do Académie Royale de Peinture et de Sculpture v roku 1770, vo veku 26 rokov; Vallayer-Coster sa venovala zátišiu kvetín, ktoré vyvolalo veľký záujem v radách zberateľov, hoci práve tento žánér v tom čase bol na najnižšom hodnotovom rebríčku; vyslúžila si pozornosť dvora, Mária Antoinetta mala osobitný záujem na obrazoch Vallayer-Coster; jej súkromný život bol dôstojný, zasvätený tvrdej práci; prežila krviprelievanie počas Francúzskej revolúcie, pád francúzskej monarchie, z ktorej radov boli jej patróni, as to spôsobilo pokles záujmu o jej tvorbu; okrem zátiší maľovala portréty a žánrovú maľbu; pozri francúzski maliari 18.st., francúzski maliari 19.st., britské maliarky

http://en.wikipedia.org/wiki/Anne_Vallayer-Coster

A. Vallayer-Coster: Atribúty hudby (1770)

A. Vallayer-Coster: Atribúty maliarstva, sochárstva a architektúry (1769)

A. Vallayer-Coster: Zátišie s chumáčom morských rastlín, mušľí a koralov (1769)

Vallée Louis - (†1653); holandský umelec; o jeho živote nie je takmer nič známe, špecifickým dokumentom je iba záznam o jeho pohrebe v Amsterdame

L. Vallée: Silvio so zranenou Dorindou (1651)

Vallotton Felix - (†1925); švajčiarsky maliar a grafik spojené so skupinou *Nabis*; bol významnou postavou vo vývoji moderného drevorytu

http://en.wikipedia.org/wiki/Félix_Vallotton

<http://www.wikiart.org/en/felix-vallotton/naked-woman-sleeping-at-the-edge-of-the-water-1921>

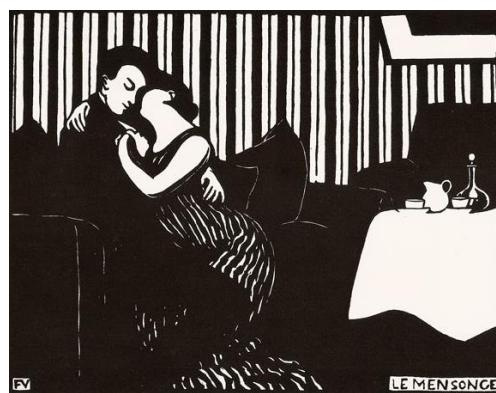
<http://madinkbeard.com/archives/felix-vallotton-in-high-contrast>

https://www.google.sk/search?q=Vallotton+Felix&espv=210&es_sm=93&tbo=isch&source=iu&mgil=lzd7y4JHfUQS_M%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn3.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AANd9GcStLXYy-jKWrD-paNuAxwHZJQbCGw_5SXnTSdQxubzHJAwxR2DEKw%253B2540%253B3151%253B6tqWn6yyP5XuYM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.wikipaintings.org%25252Fen%25252Ffelix-vallotton%25252Fportrait-de-gabrielle-vallotton-1908&sa=X&ei=IHSrUr3gNaPY7AbkvIHADw&ved=0CDCQ9QEwAw&biw=1853&bih=957#farcrc=&imgdii=&imgrc=ERdd7RAIczMwwM%3A%3BcisPRqJsKLP2sM%3Bhttp%253A%252F%252Fuploads1.wikipaintings.org%252Fimages%252Ffelix-vallotton%252Fmme-felix-vallotton-1899.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.wikipaintings.org%252Fen%252Ffelix-vallotton%252Fmme-felix-vallotton-1899%3B694%3B800

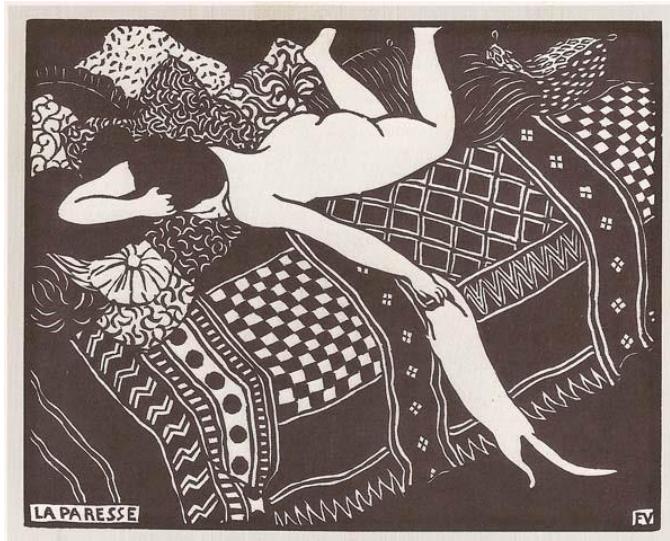
F. Vallotton: Preukázaný dôvod (1898)

F. Vallotton: Víchrica

F. Valloton: Ležiaci

F. Valloton: L 'arcent

F. Vallotton: Lenivost'

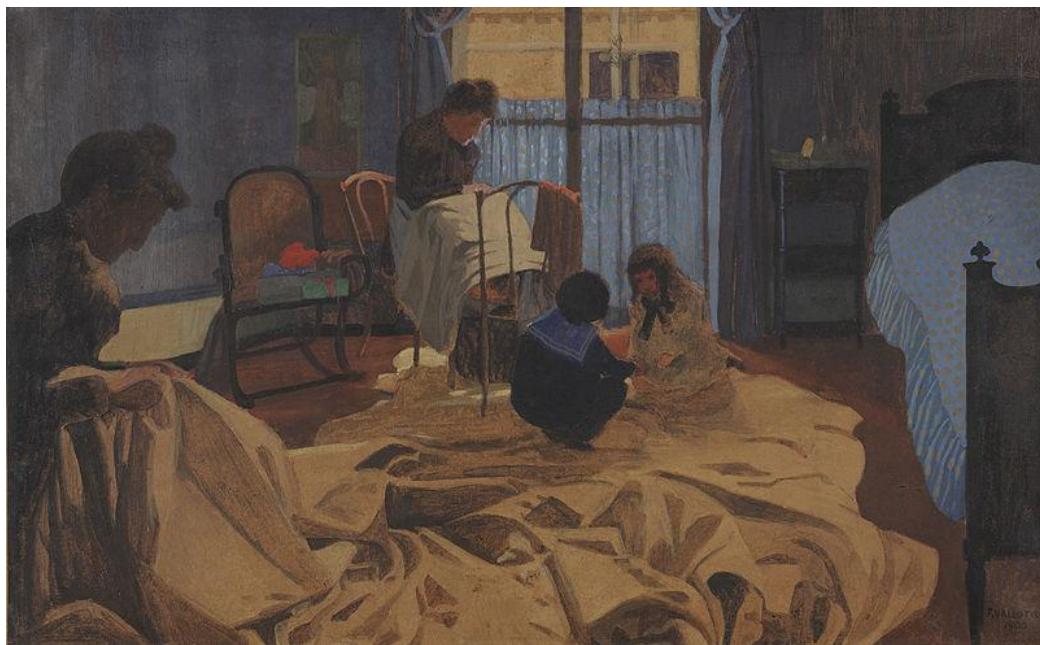
F. Vallotton: Kúpel. Letný večer (1892)

F. Vallotton: Žena s komornou pri kúpaní (1896)

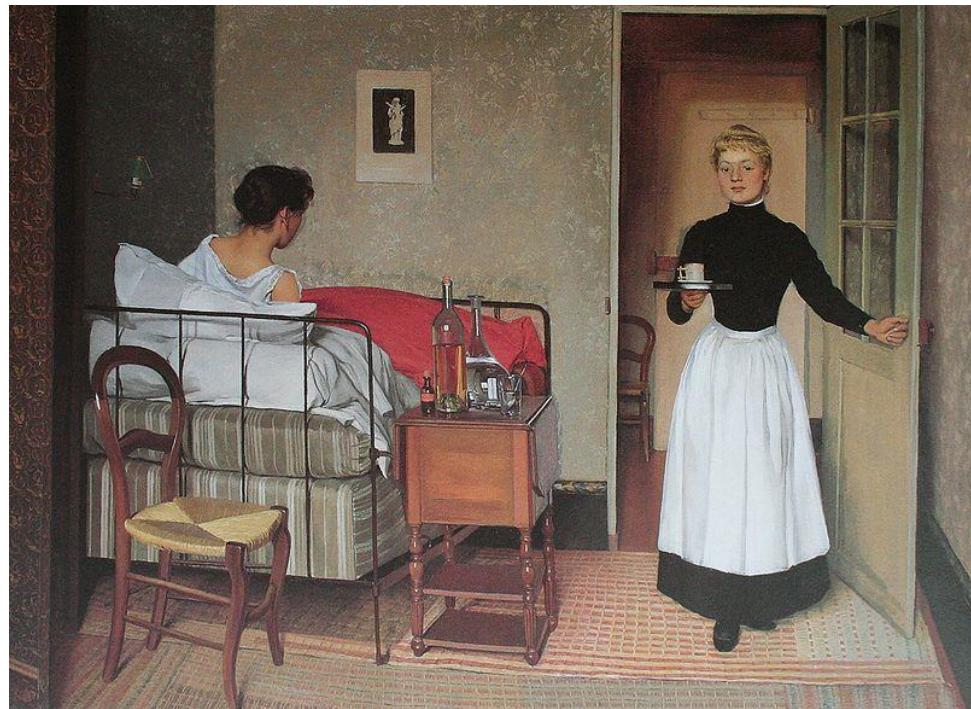
F. Vallotton: Nahá spiaca žena na brehu (1921)

F. Vallotton: Práčky. Modrá izba (1900)

F. Vallotton: Nahé ženy s mačkami (1897-1898)

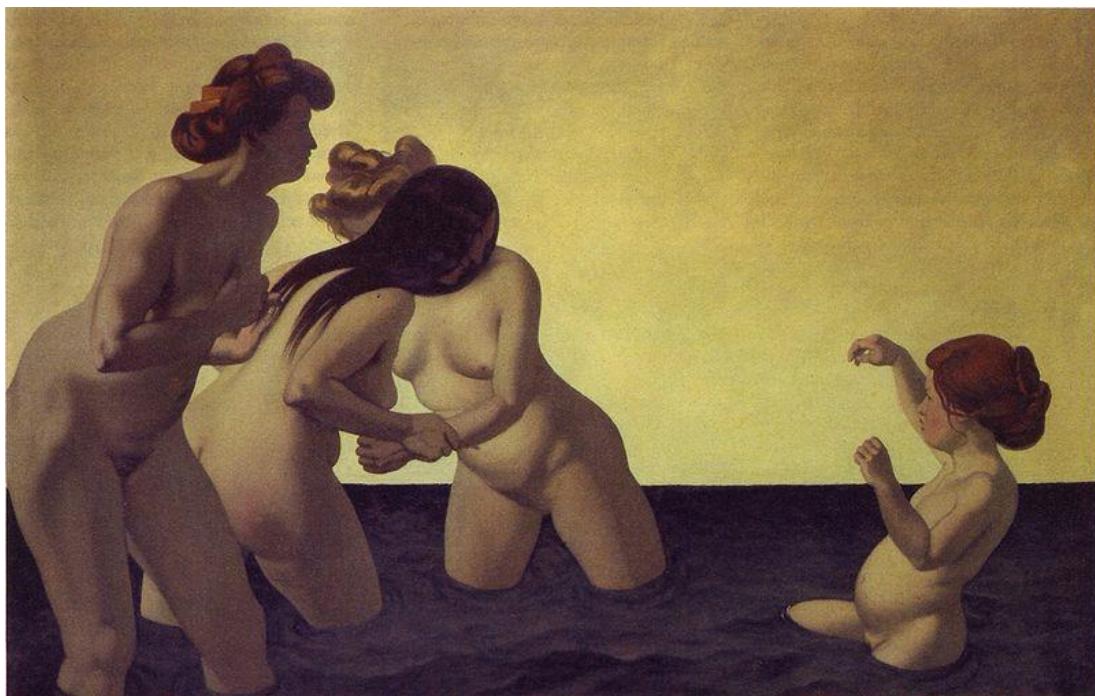
F. Vallotton: Pacientka (1892)

F. Vallotton: Mäso a vajcia (1918)

F. Vallotton: Únos Európy (1908)

F. Vallotton: Tri ženy a dievčatko hrajúce si vo vode (1907)

F. Vallotton: Krajina s porastom (1918)

F. Vallotton: Oblak nad Romanel (1900)

valombrozáni - Beliana pod heslom *benediktíni*; jedna z odnoží benediktínov; tak ako ostatné odnože napokon

spojené z iniciatívy Leva XIII. v roku 1893 do konfederácie benediktínskych reholí

Valori plastici - názov revue pre *metafyzickú malbu*; pozri *nuova oggettività*

http://it.wikipedia.org/wiki/Valori_Plastici

valoun - český termín pre *okruhliak, žabiciu*

valounová industria - kamenné nástroje v podobe *okruhliakov* z obdobia najstaršieho *paleolitu*

Valpurga - *Walburga*

Valpurgina noc - tiež *Pálenie čarodejnic*; staroermánsky sviatok v noci z 30.apríla na 1.mája oslavujúci príchod jari; v ľudovej povere pod vplyvom *kresťanstva* naopak predstava noci nespútaných orgií *čarodejnic* a *diablov* za prítomnosti *Satana*; pozri *germánska mytológia*

Despertad v súvislosti s *Prvým májom*: v nemecky hovoriacich krajinách a v Škandinávii bola Valpurgina noc náprotivkom keltského sviatku *Beltane* a rímskeho sviatku *Floralia*; slávnosť začínala zapalovaním ohňov na odohnanie *čarodejnic*; pozri *mystéria; sabat čarodejnic*

<http://forum.termometropolitico.it/146526-la-notte-di-valpurga.html>

<http://forum.termometropolitico.it/146526-la-notte-di-valpurga.html>

<http://leganerd.com/2013/04/30/evoluzione-delle-feste-la-notte-di-walpurga-e-calendimaggio/>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Pálení_čarodejnic

<http://www.giovannipelosini.com/2011/04/primo-maggio-la-tenebrosa-notte-di-valpurga-e-il-radioso-calendimaggio/>

http://en.wikipedia.org/wiki/Walpurgis_Night

<http://bar.wikipedia.org/wiki/Walburgisnochd>

G. Doré: Valpurgina noc

Valpurgina noc (ilustrácia zo spisu „Blockes-Berges“ od Johanna Praetoriusa, 1668)

Johann Heinrich Ramberg: Valpurgina noc (1829)

G. A. Spangenberg: Pálenie čarodejníc (1862)

L. Corinth: Tragikomédia: Pálenie čarodejníč (1893)

vals - pozri *tanec*

https://www.google.sk/search?q=Camille+ClaudEl+valse,+1893&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=z02HIKinP0neNM%253A%252CHhNxMTL0jGLOtM%252C_&usg=_nU5enr351ee23UwNZzCAxjNv5klQ%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjCvv_5m77aAhVEKVAKHWNvDL4Q9QEIKzAA#imgrc=pmqfR8bDO1DFvM

C. Cloude: Valse (mramor, 1889 -1905)
C. Cloude: Valse (bronz, 1905)

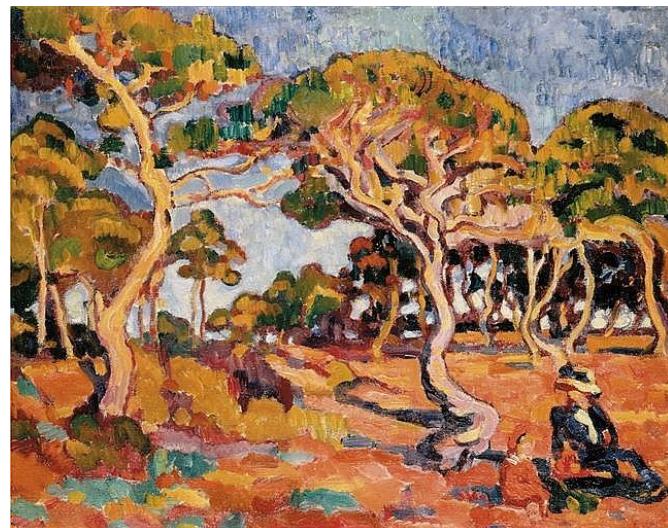
Valt Louis - (†1952); francúzsky postimpresionistický maliar a grafik; ovplyvnil súčasníkov ako boli Matisse, Marquet, Camoina, Manguin, Vlaminck, Derain, Dufy a Van Dongen, s ktorými r. 1905 vystavoval v slávnom Salon Da

<http://www.artfact.com/auction-lot/louis-valtat,-1869-1952-portrait-de-madame-val-451-c-ofy39sqzza>

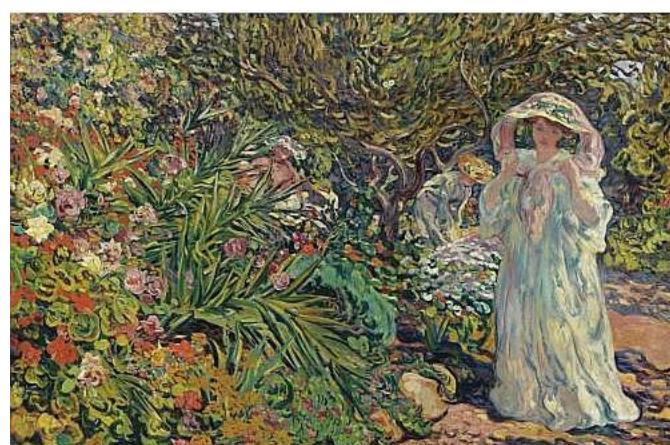
<http://www.artfact.com/auction-lot/louis-valtat,-1869-1952-portrait-de-madame-val-451-c-ofy39sqzza>

<http://www.artfact.com/auction-lot/louis-valtat,-1869-1952-portrait-de-madame-val-451-c-ofy39sqzza>

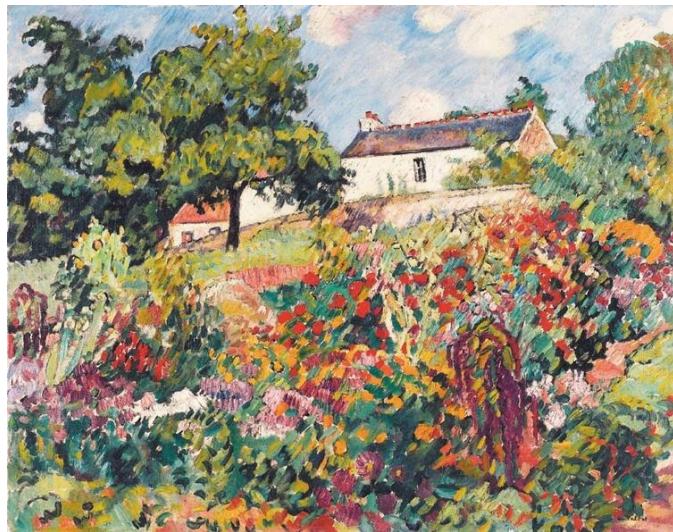
<http://www.artfact.com/auction-lot/louis-valtat,-1869-1952-portrait-de-madame-val-451-c-ofy39sqzza>

L. Valt: Madame Valtat a jej synovia (1910)

L. Valt: Suzanne Valtat, Záhrada d'Agay

L. Valt: Pozemky (1929)

Valter a Griselda - príbeh dvojice z „Povedky oxfordského študenta“ z knihy „Canterburské poviedky“ od Geoffrey Chaucera (14.st.); dej sa odohráva v Taliansku; poddaní tázko niesli, že ich vladár sa nechce oženiť, a tak za ním išli a povedali mu to; Walter sľúbil, že sa teda ožení, ale len za tú, ktorú bude chcieť on; vezme si chudobné dievča Griseldu, ale tá mu musí sľúbiť, že mu bude vždy po vôle; po svadbe sa Griselde narodí dcéra a Walter si zmyslí, že svoju ženu vyskúša; povie jej, že poddaní nie sú radi, že má dcéru, a preto ju musí zabít; namiesto toho ju však pošle na výchovu k príbužným; to isté sa stane aj so synom a Griselda všetko znáša s pokorou; Walter ju však stále skúša; povie jej, že dostal od pápeža bulu, aby si vzal inú ženu; pozve na hrad práve svoju dcéru, ktorá medzitým vyrástla; Griselda všetko prijme a vráti sa späť k otcovi na vidiek; keď príde sprievod s vladárovou dcérou, Walter zavolá pre Griseldu, aby na hrade upratala; pri slávnostnej hostine však oznámi, že Griselda v skúške obstála a že tá dievča s bratom sú jej deti; Griselda je veľmi šťastná a stáva sa znova oblúbenou kráľovnou; Chaucerova rada ženám je, aby neboli rovnaké ako Griselda

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/_staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=4
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/_staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=7

Neznámy autor: Rozlúčka kniežaťa s manželkou pri hradnej bráne v sprievode dvoch jazdcov
(Ilustrácia k história o Valterovi a Griselde, 1501-1550)

Neznámy autor: Záverečná hostina (Ilustrácia k história o Valterovi a Griselde, 1501-1550)

Neznámy autor: Sokoliar - Knieža ide na lov (Ilustrácia k histórii o Valterovi a Griselde, 1501-1600)

Neznámy autor: Knieža predstavuje Griseldu (Ilustrácia k histórii o Valterovi a Griselde, 1501-1550)

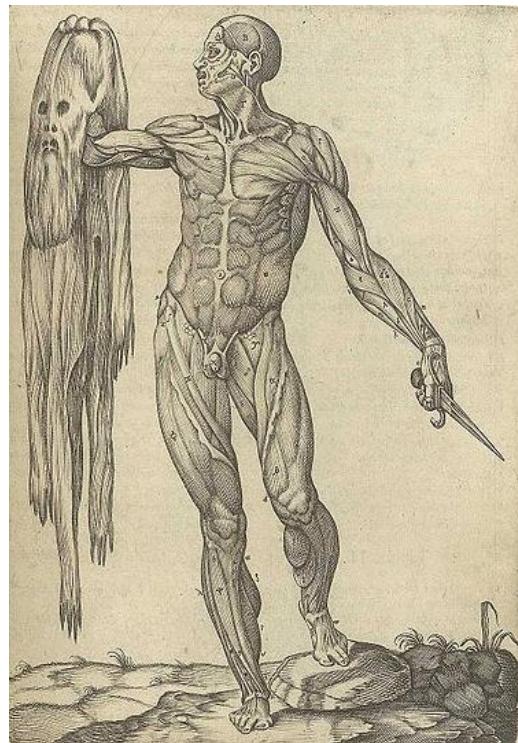
Valvasor Johann Weikhard von - tiež Johann Weikhard Freiherr von Valvasor; slovinsky Janez Vajkard Valvasor; tiež iba Valvasor;

J. W. von Valvasor: Traja koledovníci na trhu v Ľubľane so sviecou „Ščávnice“ na stojane (1689)

Valverde Amusco Juan de - (*1525-†?); alebo Juan de Valverde Hamusco; španielsky anatóm; jeho najslávnejšie dielom bola „Historia de la composicion del cuerpo humano“, ktorú najprv publikoval v Ríme, 1556; štyri z jeho 42 rytych medirytinových ilustrácií boli prevzaté takmer priamo z Vesaliiovho diela „De humani corporis Fabrica“; Andreas Vesalius obvinil Valverdeho z plagiátorstva a tvrdil, že vykonal veľmi mála pitiev sám; príležitostne však Valverde opravil Vesaliove obrazy, pokiaľ išlo o zobrazenia svalov očí, nosa a hrtana; jednou z najnápadnejších pôvodných dosiek Valverdeho je svalovec s vlastnou kožou v jednej ruke a nožom v druhej, ktorého možno prirovnáť k sv. Bartolomeovi z Michelangelovho Posledného súdu v Sixtínskej kaplnke

http://en.wikipedia.org/wiki/Juan_Valverde_de_Amusco

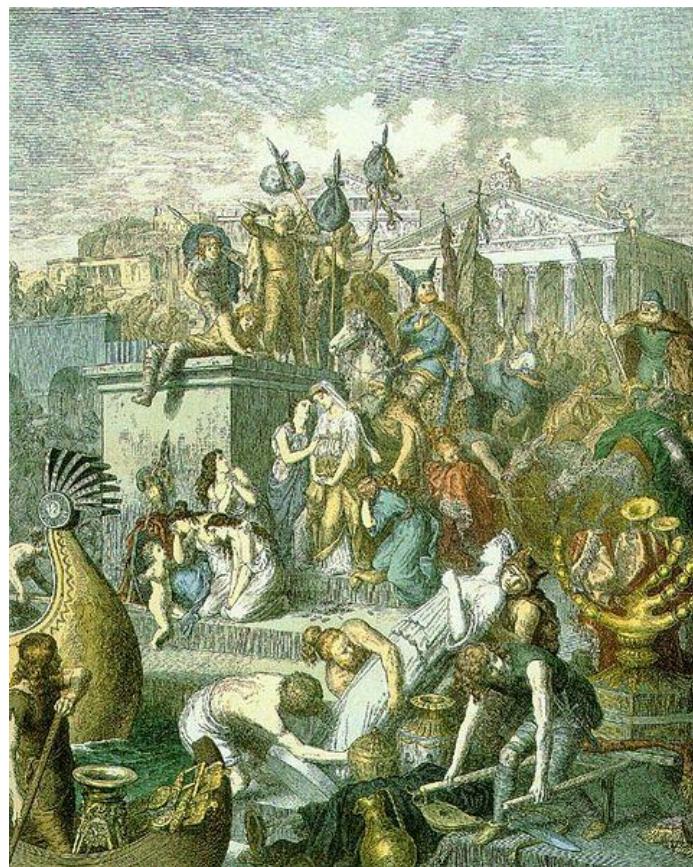

J. Valverde de Amusco: Svalovec s kožou a nožom (rytina z Historia de la composicion del cuerpo humano, 1560)

vamp - pozri *žena-vamp*

vampír - *upír*

Vandali -

H. Leutemann: Vandali vyplienili Rím (oceľorytina, 1860-1880)

**Van den Bossche Filips - Bossche Philips van den
Van de Woestijne Gustav - Woestijne Gustav van de**

Vandergucht Gerard - (†1776); tiež Gerard van der Gucht; Vandergucht; anglický rytce a obchodník s umením; narodený v Londýne ako starší syn flámskeho rytca Michaela Vanderguchta; vyučil sa rytcstvú u otca ako jeho mladší brat Jan (alebo John) Vandergucht (†1730); kreslenie sa učil tiež u *Louisa Chéronea* a študoval na Godfrey Kneller's Great Queen Street akadémii; prekonal umierneným štýlom rytiny svojho otca a stal sa jedným z popredných rytcov v Londýne, kde si osvojil francúzsku metódu kombinácie presného rytie s leptanými tónmi; pozri *anglickí rytci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Gerard_Vandergucht

https://www.google.sk/search?q=Gerard+Vandergucht&espv=2&biw=1858&bih=995&tbo=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=QV-IVd2zL4X8UrjogSg&ved=0CCcQsAQ#imgrc=7RN_ZfGA-CKa1M%253A%3BQkmhe8jbMRJaM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.columbia.edu%252Fhttp%253A%252F%252Fmealac%252Fpritchett%252F00routesdata%252F1700_1799%252Fmalabar%252Ftellicherry%252Fgucht1736.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.columbia.edu%252Fitc%252Fmealac%252Fpritchett%252F00routesdata%252F1700_1799%252Fmalabar%252Ftellicherry%252Ftelli_cherry.html%3B961%3B712

G. Vandergucht podľa P. La Vergne: Muž na smrteľnej posteli (rytina, 18.st.)

G. Vandergucht podľa L. Chérona: Hercules (a Iolaos) zabíja Hydru (medirytina, lept, 1690-1725)

G. Vandergucht: Ilustrácia pre Shakespearovu hru Búrka (rytina, 1709)

G. Vandergucht: Don Quijote (rytina, 1686-1739)

Vanderlyn John - (†1852); americký neoklasicistický maliar; pozri *americké maliarstvo, neoklasicizmus 2*

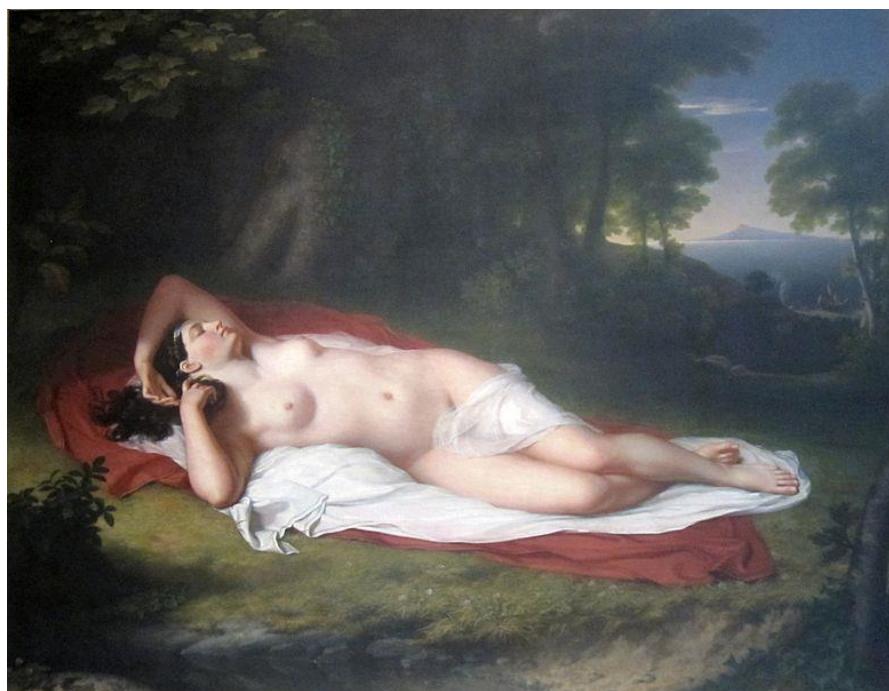
http://en.wikipedia.org/wiki/John_Vanderlyn

J. Vanderlyn: Panoramatický pohľad na palác a záhrady vo Versailles (cykloráma, 1818-1819)

J. Vanderlyn: Smrt' Jane McCrea (1804)

J. Vanderlyn: Spiaca Ariadna na ostrove Naxos (1808-1812)

J. Vanderlyn: Pristácie Columba (1842-1847)

van der Vecht Lodewycks - Lodewycks Hendrik van der Vecht

Van Halen Francisco de Paula - (†1887); celým menom Francisco de Paula Van Halen y Gil; španielsky maliar známy svojimi historickými maľbami, obrazmi kráľovských palácov a ďalších významných budov; Van Halen je považovaný za jedného z najváženejších historických maliarov 19.st. histórie XIX storočia

http://es.wikipedia.org/wiki/Francisco_de_Paula_Van_Halen

F. de Paula Van Halen: Bitka pri Las Navas de Tolosa (1863)

vanilka - pozri *kakao, kakaovník, rastliny*

vanitas - z lat. *vanitatum et omnia vanitas* – „márnosť nad márnosť“ a všetko je márnosť“

-prvé slovo citátu z tretej časti hebrejskej biblie *Kazatel' (Ecclesia I.2)*;

-kresťanská *alegória márnomyseľnosti*, zobrazovaná zvyčajne ako nahá žena so zrkadlom a šperkom, niekedy so psami; pozri *Cnosti a Neresti; pominutelnosť, záhrada života; straka* (Frotscher)

-jedna z historicky najvýznamnejších *alegorických moralít* o mánosti a dočasnosti pozemského života v protiklade k vízii večnej blaženosťi; výtvarne prepracovaná najmä v *manierizme a baroku*; figurálne vanitas s najrôznejšími námetmi: napr. mladá žena so zrkadlom a starec; zátišia so symbolmi: *presýpacie hodiny*, olejový kahanec, listy požierané hmyzom, kvetiny, zlomená fajka, mydlová bublina, lebka, rozbity pohár, červivý plod apod.; alebo motív „*tanca smrti*“ - „*chorea machabaeorum*“; (Willem Claesz Heda, M. J. Renz, D. Bailly, A. Jansz van der Schoor); pozri ženský princíp; *Kazatel'*; *Traja živí a traja mŕtví*

pozri *ars morendi, cursus mundi, dance macabre, Et in Arcadia ego, Gloriam finis mundi, Finis coronat opus, chorea machabaetorum, corona triumfalnis, imago mortis, In ictu oculi, memento mori, obrazy smrti, sapientia morendi, tanec smrti, triumf smrti, vanitas*

<http://theautodidactintheattic.com/images/art-gallery/vanitas/>

[https://marinni.dreamwidth.org/229713.html?thread=2882641&style=site%20\(vanitas\)](https://marinni.dreamwidth.org/229713.html?thread=2882641&style=site%20(vanitas))

https://www.google.sk/search?q=Aelbert+Jansz+van+der+Schoor&espv=2&biw=1830&bih=995&tbo=isch&imgil=IMsTdu4FQzifgM%253A%253BR_Lq1UTVc1-brM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Foptimisticpursuits.com%25252F2009%25252F06%25252F19%25252Fbeauty-construction-destruction%25252Fdetail-form-vanitas-still-lifeskulls-on-a-table-aelbert-jansz-van-der-schoor-c-1660-2%25252F&source=iu&pf=m&fir=IMsTdu4FQzifgM%253A%25252CR_Lq1UTVc1-brM%25252C_&usg=_h8CDrjVTGUMMBmYJ459JqEGH_AQ%3D&ved=0CCoQyjc&ei=2Eo1VIZGI4aNywPdloGgCw#facrc=&imgdii=&imgrc=k6kU-ZrR_FTg1M%253A%3BqBFCVUZKr00CQM%3Bhttp%253A%252F%252Ftheglancetts.com%252Ftheautodidactintheattic%252Fwp-content%252Fuploads%252F2012%252F10%252FEdwaert-Collier-Still-Life-with-Books-and-Manuscripts-and-a-Skull.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Ftheautodidactintheattic.com%252Fimages%252Fart-gallery%252Fvanitas%252F%3B3480%3B2833

Majster I.A.M. zo Zwolle: Alegória pominuteľnosti života (vanitas, ručne kolorovaná rytina, 1480-1490)

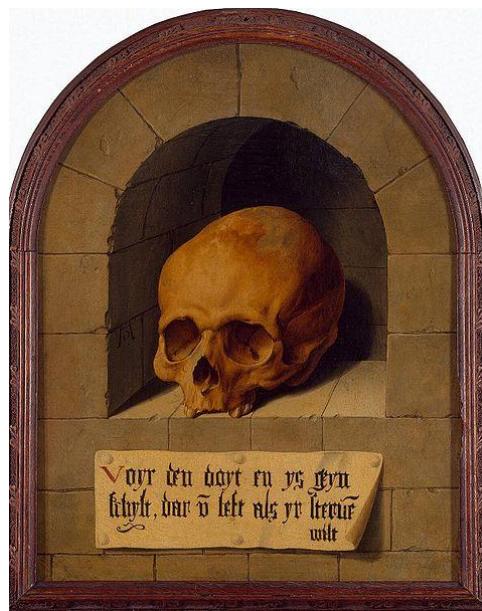
H. Goltzius: Kto unikne? (vanitas, rytina, 1594)

G. Bonasone: Tak sa pominie sláva (rytina, emblém knihy Achilla Bocchiusa, 1555)

Tizian: Márnosť pozemských vecí. Vanitas (16.st.)

B. Bruyn st.: Lebka vo výklenku (vanitas, 1530-1545)
B. Bruyn st.: Vanitas (16.st.)

J. Sanders van Hemessen: Vanitas (1535-1540)

J. de Gheyn II.: Vanitas (1603)

J. Heintz I: Vanitas alebo Alegória lásky (16.st.)

L. Cranach st.: Skupina s pápežom, kardinálom, biskupom a kráľom stretá troch kostlivcov (vanitas, perokresba tušom, 16.st.)

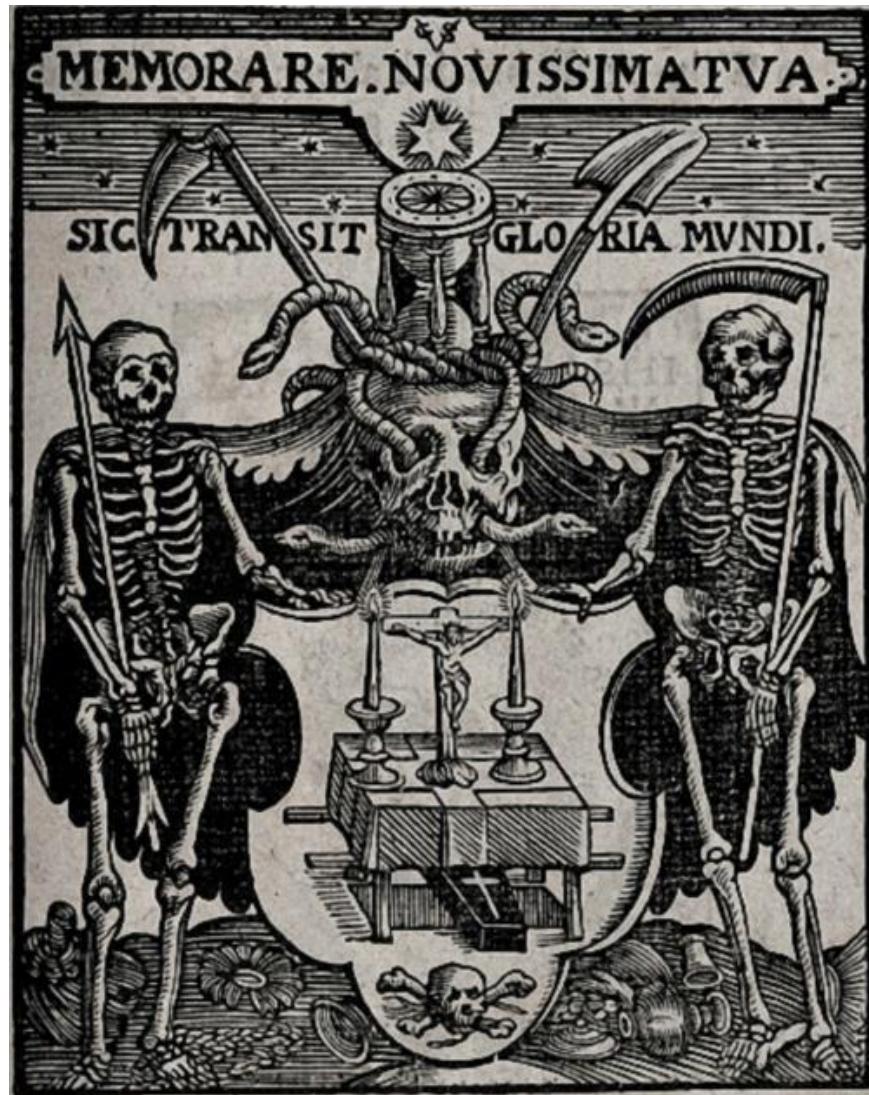
A. J. Verbrucht: Krajina s dieťaťom sediaci na lebke v centre, držiacom zrkadlo a ružu (rytina, vanitas, 16.st.)

T. Matham: Vanitas (rytina, 1622)

K. van Sichem: Homo Bulla (1617)

Ch. van Sichem II : Vanitas (drevoryt, 1600)

J. Stock podľa J. de Gheyna II : Smrť a dievča (rytina, vanitas, 1610)

P. de Jode II : Alegória vanitas (rytina, 17.st.)

H. Wierix: Vanitas (16.-17.st.)

Neznámy autor: Alegorický portrét Alžbety I. so starým otcom (vanitas, 1610)

H. Francken II: Vanitas (17.st.)

L. Bräuer: Alegória márnosti (1630-1650)

P. Boel: Vanitas (1663)

P. de Champaigne: Vanitas (1671)

D. Bailly: Autoportrét so symbolmi vanitas (1651)

T. Yepes: Vanitas (17.st.)

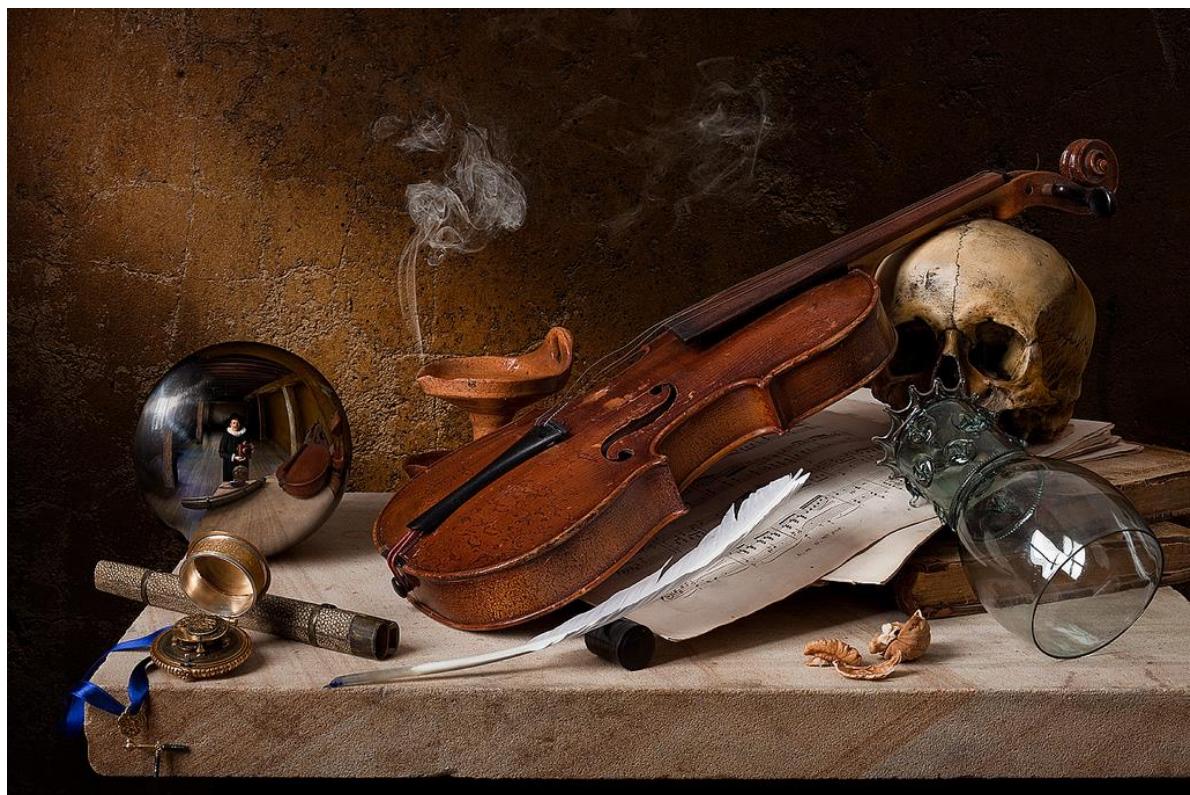
F. Hals: Mladík s lebkou. Vanitas (1626-1628)

M. van Oosterwijk: Vanitas zátišie

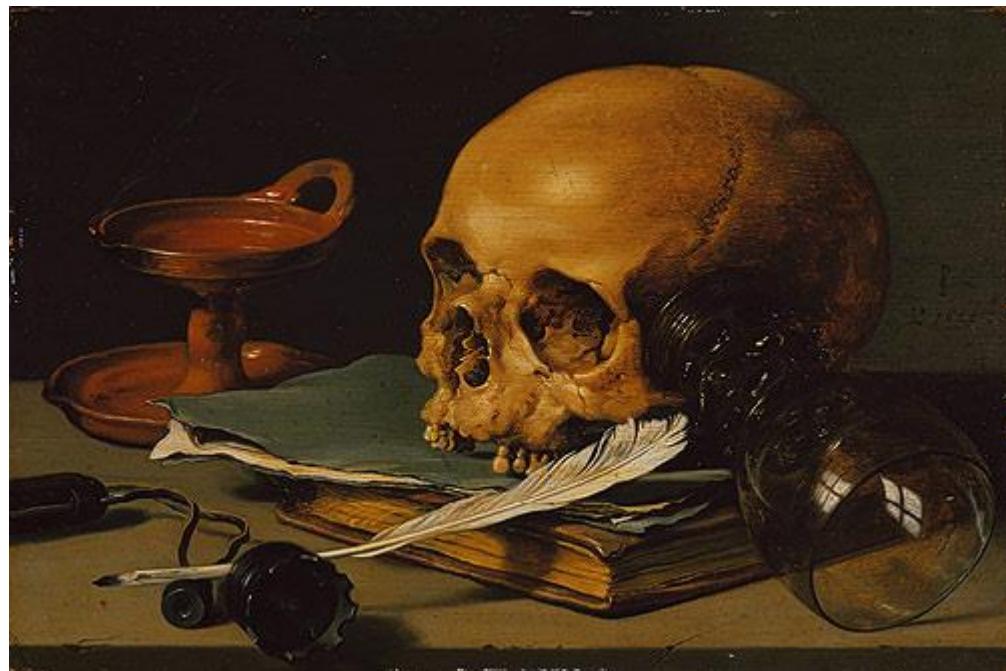
A. Jansz van der Schoor: Zátišie vanitas (17.st.)

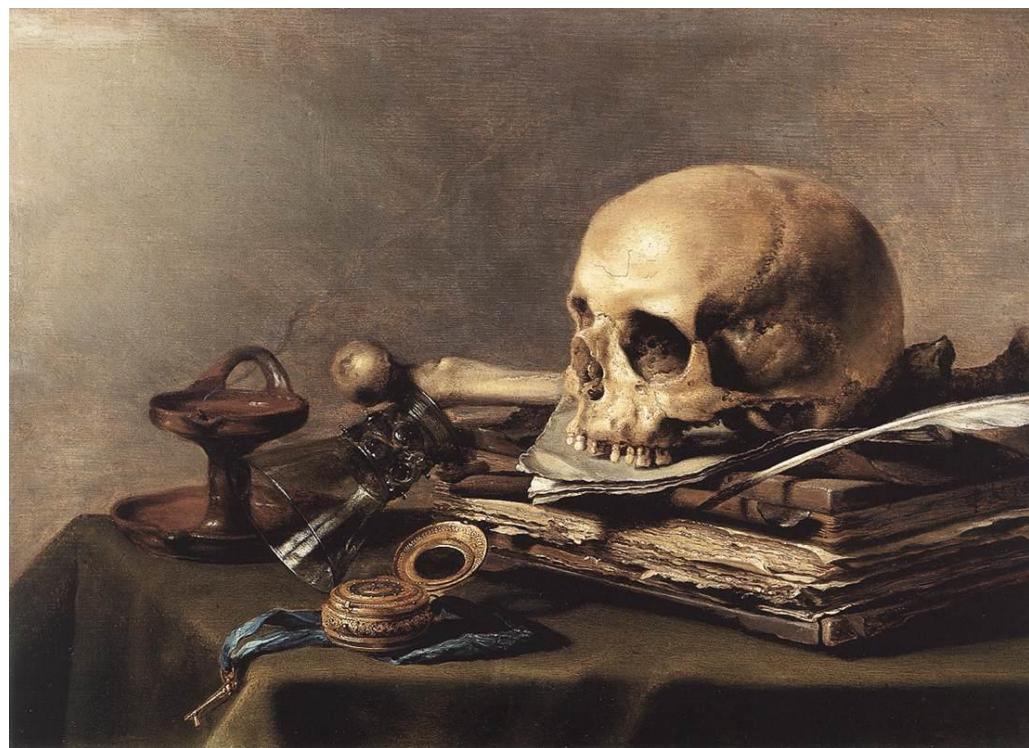
Podľa P. Claeza: Hudobné vanitas (17.st.)

P. Claez: Zátišie vanitas s Chlapcom s trňom (1628)

P. Claez: Zátišie s lebkou a brkom na písanie (vanitas, 1628)

P. Claez: Zátišie vanitas (1630)

P. Claez: Vanitas s husľami a sklenou guľou (1628)

P. Claez: Zátišie vanitas (1625)

P. Claez: Zátišie vanitas (17.st.)

P. Claez: Zátišie vanitas (17.st.)

J. Lievens: Zátišie vanitas (17.st.)

J. A. Backer: Chlapec fúkajúci mydlovú bublinu (vanitas, 1630)

C. van Everdingen: Cupido držiaci sklenú guľu (vanitas ?, 1650-1655)

G. Cagnacci: Marta usvedčuje Máriu z marnosti (1660)

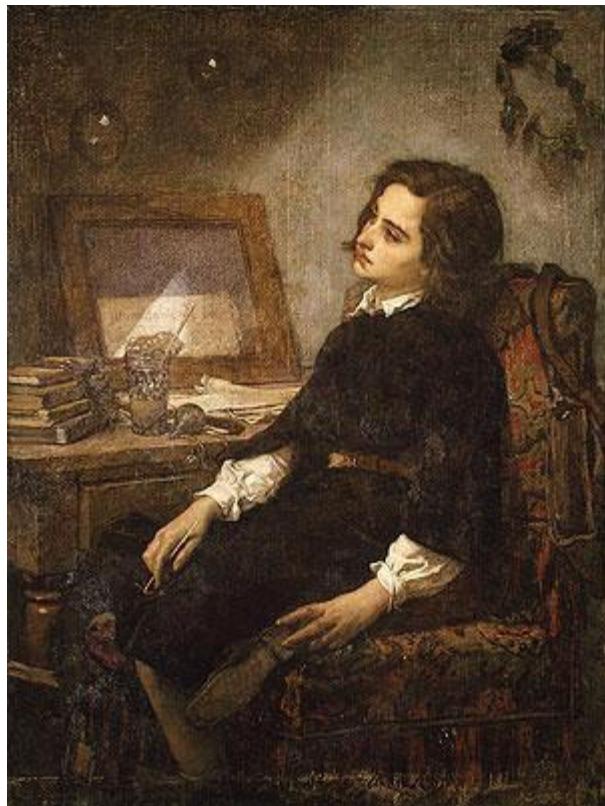
J. M. Molenaer: Alegória Vanitas (1633)

G. M. Mitelli: Koniec našej pýchy, sme prach, vietor, tieň, dym, nič viac (lept, vanitas, 1704)

J. Zoffany: Autoportrét (vanitas, 1776)

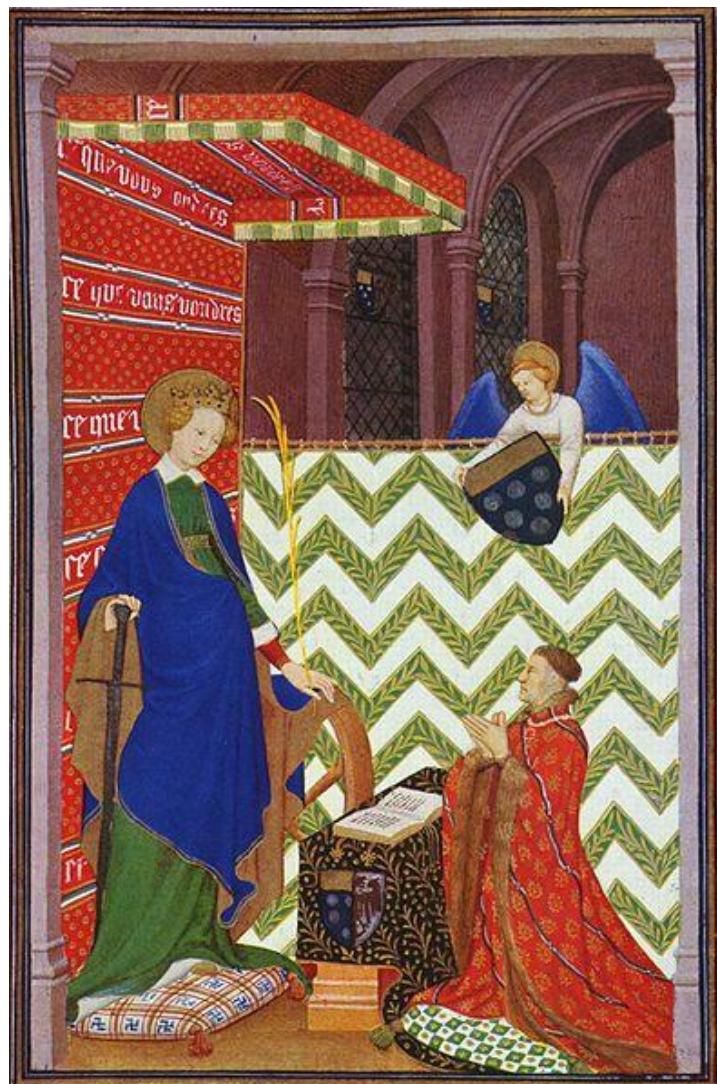

T. Couture: Mydlové bubliny (vanitas, 19.st.)

A. Rethel: Smrť ako priateľ (vanitas, 1851)

vankúš - v súvislosti s heslom *Búrka na mori/Búrka na Genesaretskom jazere* - Hall: (*Matúš 8,23-27; Marek 4,35-41; Lukáš 8,22-25*); keď sa Kristus a učenici plavili cez *Genesaretské jazero*, strhla sa náhle búrka a hrozilo im, že sa utopia; vydesení učenici zobudili Krista, ktorý spal na prove lode na poduške; vankúš v týchto evanjeliových súvislostiach symbolom pokoja a dôvery v Božiu ochranu; vankúš pod nohami človeka symbolom majestátu, moci a bohatstva, rovnako platí vankúš pod sediacim človekom; pozri keramický vankúš

Majster Hodín maršala Boucicaut: Maršal Boucicaut sa modlí k sv. Kataríne (1410-1415)

G. Edelinck: Kristus na kríži obklopený anjelmi (rytina, 1696)

J.-H.. Fragonard: Mladá čitatelka (1770-1772)

vankúš keramický - keramický vankúš

vankúšová bosa - bosa vankúšová

Vanni Francesco - (†1610); taliansky maliar manieristického štýlu; pochádzal zo Sieny a bol aktívny v Ríme

http://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Vanni

[https://www.google.sk/search?q=Francesco+Vanni&espv=2&biw=1849&bih=995&tbo=isch&imil=-NqgHKtGtOtGaM%253A%253BdhK-XUoaL_CspM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fde.wikipedia.org%25252Fwiki%25252FFFrancesco_Vanni&source=iu&pf=m&fir=-NqgHKtGtOtGaM%253A%252C&cdhK-XUoaL_CspM%252C &usg=_b2_H3Kss4mdwGHOTKYgypBSSWRc%3D&ved=0CC4Qyjc&ei=cBZ-VNygEIVjav7RgbgE#facrc_&imgdii_&imgrc=-NqgHKtGtOtGaM%253A%3BdhK-XUoaL_CspM%3Bhttp%253A%252F%252F%252Fupload.wikimedia.org%252Fwikipedia%252Fcomm ons%252Ff%252Ff4%252FImmacolata_Concezione_con_Ges%2525C3%2525B9_e_Dio_Padre%252C_1588%252C_Francesco_Vanni.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fde.wikipedia.org%252Fwiki%252FFrancesco_Vanni%3B1327%3B2360](https://www.google.sk/search?q=Francesco+Vanni&espv=2&biw=1849&bih=995&tbo=isch&imil=-NqgHKtGtOtGaM%253A%253BdhK-XUoaL_CspM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fde.wikipedia.org%25252Fwiki%25252FFFrancesco_Vanni&source=iu&pf=m&fir=-NqgHKtGtOtGaM%253A%252C&cdhK-XUoaL_CspM%252C &usg=_b2_H3Kss4mdwGHOTKYgypBSSWRc%3D&ved=0CC4Qyjc&ei=cBZ-VNygEIVjav7RgbgE#facrc_&imgdii_&imgrc=-NqgHKtGtOtGaM%253A%3BdhK-XUoaL_CspM%3Bhttp%253A%252F%252Fupload.wikimedia.org%252Fwikipedia%252Fcomm ons%252Ff%252Ff4%252FImmacolata_Concezione_con_Ges%2525C3%2525B9_e_Dio_Padre%252C_1588%252C_Francesco_Vanni.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fde.wikipedia.org%252Fwiki%252FFrancesco_Vanni%3B1327%3B2360)

F. Vanni: Kristus na pranieri (1596)

Pierre Jean Mariette, F. Vanni (autor predlohy), F. Ragot: Svätá rodina so svätoú Annou v Jozefovej dielni (medirytina, 1660-1670)

vánok - pozri *velificatio; vzduch, vietor, víchrica, personifikácia*

É. Le Hongre: Vánok (1685, záhrady Paláca vo Versailles)

Vanovia - mierumilovný rod germánskych bohov uctievaný najmä v Škandinávii; skupina bohov *plodnosti*, dažďa a moreplavby; patrili k nim *Njörd*, *Freyr*, *Freya* (v niektorých prameňoch uvádzaní ako bohovia rodu *Asov*)

<http://de.wikipedia.org/wiki/Wanen>

vanutie logu - výraz vo význame: všadeprítomná *pravda*; v stredoveku symbolizovaná *bedrovým rúškom* so dvihnutými, vlajúcimi rohmi (porovnaj *velificatio*); v modernom *minimalistickom* umení 20.st. termín vanutie logu ako výraz kozmických súl užívaný v súvislosti s *floor pieces/pozemnou plastikou*; pozri *logos*

vápenec - rozšírená rôznofarebná sedimentárna hornina; hlavná zložka uhličitan vápenatý; pozri *opuka*, *opuka zlatá*, *mramor*, *český mramor*, *litografický kameň*; *pedra lioz*, *pedra savao*; *kameň*; *mastaba*, *ostrakon*; *Džóserova pyramída*, *Veľká sfinga*; *gúľa kamenná*

www v súvislosti *farby Egyptanov*: biela bola *heraldickou farbou* Horného Egypta; v najstarších dobách sa na výrobu bieleho *pigmentu* používali kosti, ktoré sa pri 400°C vypálili na fosforečnan vápenatý; k nemu sa pridal vápenec a opäťovným vypálením pri 1000°C vzniklo biele *farbivo*, ktorého chemické zloženie možno vyjadriť vzorcom $\text{CaO}\cdot\text{P}_{205}$

www v súvislosti s heslom *farby Egyptanov*: ako zelená farba slúžili rôzne zmesi oxidov *medi a železa* s *kremeňom* a vápencom; najčastejšie sa ako ich základ používal zelený minerál *chryzokol* $\text{Cu}_4\text{H}_4[(\text{OH})_8/\text{Si}_4\text{O}_{10}]$; jeho chemický vzorec sa niekedy uvádza aj vo forme $\text{uSiO}_3 \cdot \text{nH}_2\text{O} + \text{Cu}_2\text{CO}_3(\text{OH})^2 + \text{CuCO}_3(\text{OH})^2$, alebo *malachit*

vápenec solnhofenský - solnhofenský vápenec

vápenná mal'ba - kaseínová a vápenná mal'ba

vápenné mlieko - voda nasýtená vápnom používaná napr. v technike *fresky*

vápno - pozri *bel sangiovanni*, *mal'ba* *kaseínová a vápenná*; tzv. *kódexy Mayov*

vápno viedenské - typ brusiva užívaného v sochárstve; pozri *brúsenie*